

KJELL LÖNNÅ – KUNG AV KÖRER

Gammal sångstadga

Sven Söderqvist i Sunnås skickade mig en stadga för Byns (Lidens) Sångförening från 1891. Det var hårda tag på den tiden för en körsångsadept. Föreningen skulle bidra till den religiösa såväl som nykterhetssakens framgång, särskilt inom Lidens samhälle. För att klara av uppgiften krävdes att varje medlem var absolut nykter – det var särskilt riktat till männen. Vidare skulle körmedlemmen föra ett stilla och ordentligt levnadssätt. Erforderlig sångröst var det också krav på – kanske inte så överraskande i en sångkör!! Två sångövningar i veckan och den som utan giltig orsak uteblev minst 6 gånger blev utesluten. Inträdesavgiften var 50 öre och skulle användas till notinköp. För flera regler i samma anda, se faksimil av stadgan här bredvid. (sid 17)

Stränga regler ett måste

Efter att ha läst stadgan några gånger och undrat om Lidens samhälle 1891 var extra disciplinerat, bestämde jag mig för att höra efter hos en körkunnig person – Kjell Lönnå. Sagt och gjort, jag ringde och kom överens om ett sammanträffande i Radio Väster-norrlands lokaler i Sundsvall. Döm om min förvåning när Kjell höll en koncentrerad och sakkunnig redogörelse om körlivet vid förförä sekelskiftet. Det söps kopiöst i Sverige och många samhällsmedborgares motdrag var att stimulera nykterhetsrörelser och frireligiösa samfunds framväxt. Varje samfund med självaktning bildade då egna sångkörer. Reglerna för medlemmarna var

mycket skarpa för att tydligt markera gränsen till omvärldens slapphet. Ännu idag finns 150-åriga körer. Gammal men inte fullt så gammal är t.ex manskören - Kempekören - i Örnsköldsvik. Kjell är själv uppväxt i frikyrklig miljö och känner mycket väl glädjen och sammanhållningens magi i sångkörer.

Kjell Lönnå
Foto: Arne Johansson

Körsång något stort

Visste Du att körsång är Sveriges näst största folkrörelse efter idrotten. Varje vecka samlas 650 000 personer för att sjunga i en kör i vårt land. Kjell Lönnå, som är en galjonsfigur för körsjungande i sin egenskap av förbundsdirigent för Riksförbundet Svensk Körsång, är mycket stolt över det stora intresset. Årets höjdpunkt är körsången i Globen i Stockholm med 3-4 000 körsångare och 15 000 åskådare. Det är en imponerande ljudupplevelse. Besök rekommenderas.

fortsättning sidan 18

Utdrag af protokollet hållet med medlemmar i Byns Sångförening, lördagen den 9 maj 1891.

Sd.- Förslag till stadgar för Byns Sångförening i Liden.

Då många personer inom vårt samhälle, länge närt den önskan att en Sångförening, härstädes skulle komma till stånd och då vi alla känna den stora betydelsen, och det goda intryck en sådan lemnar, enades undertecknade, samlade å möte den 9 Maj 1891:- om att bilda en dylik förening, hvarför en styrelse invaldes bestående af Ordförande, Sekreterare, och Kassör, derjemte tillsattes en komité, hvilken lemnades i uppdrag att utarbeta förslag till stadgar,-

& 1

Föreningens syfte är, att medelst, goda och lämpliga sångers sjungande, bidra till den Religiösa, såväl som Nykterhetsakens framgång, särskilt inom vårt samhälle, ---

& 2

För att föreningen med framgång, må kunna verka i ofvan angivna syfte, fordras att varje dess medlem är absolut nykter (för de manliga) samt för ett stilla och ordentligt levnads sätt, och är i besittning af dertill erforderlig sångröst.

& 3

Föreningens sammanträden till allmän öfning (2.) två gånger i hvarje vecka, då alla medlemmar böra , såvidt ej sjukdom eller annat hinder mellankommer vara, närvarande,

& 4

Medlem, som utan giltig orsak, uteblifver från de i &3 omförmälda sammanträdena, minst (6) sex gånger, varder från föreningen utesluten, ---

& 5

Medlem af vår förening kan den blifva, som eger de i &2 anförda egenskaper, dock må ingen beviljas inträde, med mindre än två tredjedelar, af föreningens medlemmar äro för densammas intagande, ---

& 6

Hvarje medlem, erlägger 50 öre i inträdesavgift, som tillfaller föreningens kassa, och huvudsakligast användes till inköp af noter,

& 7

Föreningen uppträder aldrig med sång ofentligt, med mindre anmälan derom blifvit gjord, och bör den i så fall ställas till sekreteraren, som sedan framlägger saken till öfverläggning i föreningen, ---

& 8

Årsmöte firas varje år, då revisionsberättelsen öfver gångna året verksamhet uppläses, och val af ny styrelse eger rum,

& 9

Om vid något tillfälle, extra sångsammanträde, anses af behofvet påkallats, eger Sekreteraren rätt att dertill sammankalla föreningens medlemmar, ---

& 10

Hvarje möte avslutas med bön, ---

Liden och Byn den 9. Maj 1891

Axel Törnquist

Ordf.

Å Kommiténs vägnar

J. Åström sek.

P. Joh Åslin

C.A. Jonsson

Kommitéledamot

A.O. Jonsson Kassör

J.O.Lindberg

Bernhard Sollén

Hanna Pettersson

Laurina Byquist

Karin Jonsson

Karin Lindberg

Märta Unander

Märta Melin

Tilda Jonsson

Anna Skoglund

Fullbokad kalender

Kjell Lönnå är född 1936 i Smedjebacken i Dalarna. Efter några olika bostadsorter kom han till Sundsvall 1948. Hustrun och textilkonstnären Ulrika blev Sundsvallsbo 1967. Nyfiket frågar jag om Kjell nu som folkpensionär njuter livets otium och kopplar av om dagarna. Men där misstar jag mig rejält. I dagarna turnerar han med Sundsvalls Kammarkör i Lissabon i Portugal. Han har precis avslutat hela 8 program för Sveriges Television – SÅNGEN ÄR DIN. Planering pågår för fullt för höstens traditionella körbegivenhet i Globen. Dalhalla – det kända kalkbrottet – får körbesök i sommar. Kjell är inte bara körledare, han är också konstnär och ställer ut nya gouacher (vattenfärg som gjorts ogenomskinlig genom tillsats av vitt) på Taxinge Slott i

Sörmland i sommar. Dessutom är det ständigt nya turnéer inplanerade i kalendern.

Sångbokssamlare

Lätt andfädd av denna mans aktiva fritid känns det komfortabelt att veta att även Kjell har ett mer stillsamt intresse, nämligen historia. Han samlar på gamla sångböcker och har en ansevärd samling, med alster ända från 1600-talet och framåt. Det var tydligen rätt man jag vände mig till för att stilla min nyfikenhet om Byns Sångförenings stränga villkor. Dagens regler är mer jämställda och humana än på 1800-talet, men körintresset tycks vara oberoende av byråkratiska regler om man skall döma efter det stora körengagemanget i Sverige under de senaste 100 åren.

Arne Johansson

*CAPRICE – det årligen återkommande vårevenemanget i Sundsvall. I år för 34:e året i följd. Kjell Lönnå framför KFUM-kören i Sundsvall (till vänster) och Sundsvalls Kammarkör.
Foto: Kenth Wiklund*